

Duidingsrapportage Dashboard Minima 2023

Zaffier

Gemeente Dijk en Waard

Versie 0.2

Opdrachtgever
Zaffier

Datum
Oktober 2024

Auteurs
Michelle Ellens
Marijke Bos

KWIZ
Stavangerweg 23-5
9723 JC Groningen
050-5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze uitgave is een uitgave van KWIZ B.V. Het overnemen van cijfers en/of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ B.V..

Inleiding

Zaffier wil graag (meer) inzicht in de omvang en samenstelling van de minimapopulatie en diverse minimaregelingen en heeft KWIZ daarom gevraagd een Armoedemonitor op te stellen. In dit rapport wordt deze informatie inzichtelijk gemaakt. De resultaten van de Armoedemonitor zijn gepresenteerd in een online dashboard, waar de zes gemeentes zelf (extra) gewenste analyses kunnen maken door bijvoorbeeld in te zoomen op een bepaalde doelgroep. In deze begeleidende duidingsrapportage worden de belangrijkste bevindingen genoemd. Voor de verdere cijfers verwijzen wij u naar het dashboard.

Weergave van de minimahuishoudens

De gegevens over de omvang en samenstelling van de doelgroep geven de situatie weer op de betreffende peildatum van het onderzoek (31 december 2023), op basis van het inkomen op het wettelijk sociaal minimum (Wsm). Het gebruik van de diverse regelingen is gemeten over het gehele jaar voorafgaand aan de peildatum; dus van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

Methodiek Armoedemonitor

De gemeente heeft geen rechtstreekse toegang tot inkomensgegevens van haar inwoners. Door zoveel mogelijk informatiebronnen van gemeentelijke regelingen voor minimahuishoudens aan elkaar te koppelen, kunnen we het aantal minimahuishoudens weergeven dat de gemeente op het peilmoment in beeld heeft. Daarvoor hebben Zaffier en de gemeente registraties van de volgende voorzieningen aangeleverd: de Participatiewet, Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO) en gemeentelijke minimaregelingen*. Met behulp van de Basisregistratie Personen (BRP) zijn de gebruikersgegevens vervolgens op huishoudniveau gegroepeerd. Op deze manier ontstaat een samenhangend beeld van de omvang en samenstelling van de minimapopulatie en het gebruik van voorzieningen. Daarnaast zijn bestanden gekoppeld van de schuldhulpverlening, Wmo, Jeugdwet, zzp'ers en de energietoeslag om inzicht te geven in het gebruik van deze regelingen (onder de minimapopulatie).

De kenmerken van het huishouden zijn gebaseerd op die van de oudste persoon in het huishouden. De verdeling naar inkomensbronnen is dus ook op huishoudniveau en daarbij kijken we naar de hoofd inkomensbron van het huishouden. De gebruikers van regelingen betreffen diegenen die gekoppeld konden worden aan de BRP en als minima zijn geclassificeerd.

* Het gaat hierbij om de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen, collectieve zorgverzekering, bijzondere bijstand, individuele inkomensvoorziening, DijkenwaardPas, computerregeling, Jeugdfonds Sport en Cultuur en de studietoeslag.

Schatting totale doelgroep

Aangezien zowel KWIZ als de gemeente niet over inkomensgegevens van alle inwoners beschikken, is er een groep minimahuishoudens die, doordat ze geen gebruikmaakt van de minimaregelingen, niet in de registratiebestanden voorkomt. Dit betekent dat het feitelijk aantal minima iets hoger ligt dan het aantal dat de gemeente op basis van de genoemde bestanden in beeld heeft. Wanneer we het in deze rapportage hebben over minimahuishoudens zijn dit de huishoudens die we in beeld hebben gekregen via de beschreven onderzoeksmethode (vorige pagina).

Daarnaast maken we, op basis van de door KWIZ ontwikkelde Armoede Index, een schatting van het aantal minimahuishoudens dat niet bij de gemeente in beeld is, maar wél een laag inkomen en laag vermogen heeft. Zodoende kunnen we een inschatting maken van de totale doelgroep van het minimabeleid. Het is op basis van de onderzoeksmethodiek niet mogelijk om gedetailleerde kenmerken van deze 'ontbrekende' doelgroep in beeld te krijgen.

Minimahuishoudens tot 120 procent Wsm

Aangezien de meeste minimaregelingen in de gemeente Dijk en Waard een inkomensgrens van 120 procent Wsm hebben, is het inhoudelijk het meest interessant om van deze groep huishoudens de kenmerken weer te geven. In dit rapport wordt er daarom regelmatig naar minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm verwezen. Ter verduidelijking geven we onderstaand definitiekader.

Definitiekader 'minimahuishoudens tot 120 procent Wsm'

Voor zowel de minimahuishoudens die de gemeente in beeld heeft als voor de geschatte totale doelgroep gaat het om de huishoudens die een inkomen hebben tot 120 procent Wsm én een eigen vermogen hebben dat onder de vermogensgrens van de Participatiewet* ligt.

Opzet rapportage

Het eerste hoofdstuk geeft inzicht in de omvang en kenmerken van de groep minimahuishoudens. In het tweede hoofdstuk volgen de belangrijkste bevindingen over de minimakinderen. Daarna volgen hoofdstukken over de minimaregelingen, de energietoeslag, zzp'ers, Wmo, Jeugdwet en de schuldhulpverlening.

Op een aantal hoofdpunten in het rapport hebben wij een vergelijking gemaakt met 2019. In 2019 waren de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard twee losse gemeenten. We hebben de cijfers uit de onderzoeken van Langedijk en Heerhugowaard samengevoegd om een vergelijking te kunnen maken met het huidige Dijk en Waard.

In het dashboard en duidingsrapport worden de kenmerken weergegeven van de doelgroep die in beeld is, tenzij anders aangegeven. Bij het bereik van de minimaregelingen gaat het om de totale geschatte doelgroep (dus inclusief de minima die niet in beeld zijn). Vergelijkingen met landelijke cijfers zijn gebaseerd op ervaringscijfers van KWIZ en/of openbare cijfers van het CBS.

* De vermogensgrens van de Participatiewet bedraagt (in 2023) € 7.605 voor een alleenstaande en € 15.210 voor een gehuwden/samenwonenden en alleenstaande ouders.

1. Minimahuishoudens

- Het geschatte totale aandeel minimahuishoudens in de gemeente ligt in lijn met gemeenten van vergelijkbare grootte;
- Eenoudergezinnen zijn oververtegenwoordigd in de minimapopulatie;
- 9 van de 10 minimahuishoudens heeft langdurig een minimumkomen tot 120 procent Wsm.

Minimahuishoudens tot 120 procent Wsm

In beeld. Op basis van de voor dit onderzoek aangeleverde bestanden heeft de gemeente Dijk en Waard op 31 december 2023 in totaal 2.256 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld. Dit is 5,9 procent van alle huishoudens in de gemeente Dijk en Waard.

Tabel 1.1 Minimahuishoudens naar inkomensverdeling schatting en in beeld; tot 120 procent Wsm

	In beeld		Schatting	
Tot 100% Wsm	1.532	4,0%	1.685	4,5%
100 tot 120% Wsm	724	1,9%	926	2,5%
Totaal	2.256	5,9%	3.025	7,0%

Schatting. De gemeente Dijk en Waard heeft niet alle minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm in beeld. Dit komt doordat niet alle huishoudens die recht hebben op ondersteuning van de gemeente, hier ook daadwerkelijk gebruik van maken. Op basis van de Armoede Index wordt het totale aantal minimahuishoudens tot 120 procent Wsm geschat op 3.025 huishoudens (7,0 procent van alle huishoudens) op 31 december 2023. Het geschatte aandeel minimahuishoudens in de gemeente Dijk en Waard ligt in lijn met het gemiddelde van andere gemeenten met meer 50.000 tot 100.000 inwoners, dat ligt op 7 à 8 procent.

Verloop minimahuishoudens 2019 - 2023

In 2019 bestond de huidige gemeente Dijk en Waard uit twee losse gemeenten; Heerhugowaard en Langedijk. In de gemeente Dijk en Waard is het totaal aantal en aandeel minimahuishoudens tot 120 procent Wsm in 2023 lager dan in 2019. Tegelijkertijd is ook het aantal en aandeel minimahuishoudens tot 100 procent afgenomen ten opzichte van 2019. Het totaal aandeel minimahuishoudens is van 7,8 procent in 2019 afgenomen tot 5,9 procent in 2023.

Tabel 1.2 Minimahuishoudens in beeld over 2019 en 2023

	2019		2023	
	aantal	aandeel	aantal	aandeel
Tot 100% Wsm	1.782	5,0%	1.532	4,0%
100 tot 120% Wsm	1.011	2,9%	724	1,9%
Totaal	2.793	7,8%	2.256	5,9%

Kenmerken 2.256 huishoudens tot 120 procent Wsm in beeld

De meeste regelingen in de gemeente Dijk en Waard hebben een inkomensgrens van 120 procent Wsm. Daarom geven we de kenmerken weer van de 2.256 huishoudens met een inkomen op 120 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft. In het online dashboard staan ook kenmerken vermeld van de doelgroep met een inkomen tot 100 procent Wsm.

Inkomensbron. Een inkomen uit de Participatiewet (42 procent) of een ander inkomen (42 procent) - bijvoorbeeld uit werk of een WW-uitkering - is de voornaamste inkomensbron in de gemeente Dijk en Waard. Het aandeel minimahuishoudens met als voornaamste inkomensbron een inkomen uit AOW (16 procent) is kleiner. Gemiddeld zien we bij andere gemeenten dat 40 tot 50 procent van de huishoudens een uitkering vanuit de Participatiewet ontvangt. Daarnaast heeft gemiddeld 10 tot 20 procent van de minimahuishoudens een AOW-uitkering, afhankelijk van het aantal ouderen in de gemeente. Deze verhoudingen zijn in Dijk en Waard terug te zien.

Tabel 1.3 Inkomensbron van minimahuishoudens tot 120% Wsm in beeld

2023		
Participatiewet	952	42%
AOW	346	16%
Ander inkomen	958	42%
Totaal	2.256	100%

Huishoudtype. De helft van de minimahuishoudens is alleenstaand (1.150 huishoudens, 51 procent), 30 procent heeft minderjarige kinderen en eventueel meerderjarige kinderen (665 huishoudens) en 9 procent (192 huishoudens) bestaat uit een meerpersoonshuishouden zonder kinderen. De overige 11 procent bestaat uit huishoudens met alleen meerderjarige kinderen (249 huishoudens). De gemeente Dijk en Waard heeft een vergelijkbaar aandeel alleenstaanden als het landelijk gemiddelde, waarin 50 tot 60 procent van de minimahuishoudens bestaat uit een alleenstaande. Het aandeel meerpersoonshuishoudens zonder kinderen is in de gemeente Dijk en Waard wat lager dan het landelijk gemiddelde (10 tot 20 procent).

Achtergrond. 51 procent van de minimahuishoudens heeft een Nederlandse achtergrond, 39 procent een niet-westerse migratieachtergrond en 10 procent een westerse migratieachtergrond. Deze verhoudingen komen overeen met de verdeling bij gemeenten van vergelijkbare grootte. Daar zien we de volgende verdeling: huishoudens met een Nederlandse achtergrond 50 tot 60 procent en huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond tussen 30 en 40 procent van de minimapopulatie.

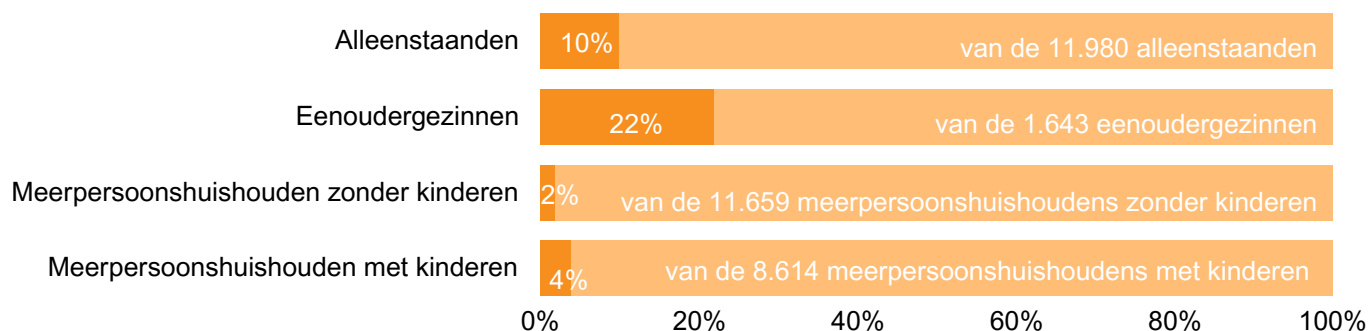
Woonplaats. Een tiende van alle 2.256 minimahuishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm woont in de Rivierenwijk. In de overige wijken ligt het aandeel minimahuishoudens wat lager; het gaat dan om een aandeel van 0 tot en met 9 procent.

Kans op armoede in Dijk en Waard - huishoudens

Eenoudergezinnen hebben in de gemeente Dijk en Waard vaker een minimuminkomen dan andere huishoudtypen. Van alle eenoudergezinnen met minder- en meerderjarige kinderen* (1.643 huishoudens) in de gemeente Dijk en Waard, heeft 22 procent (359 huishoudens) een inkomen tot 120 procent Wsm.

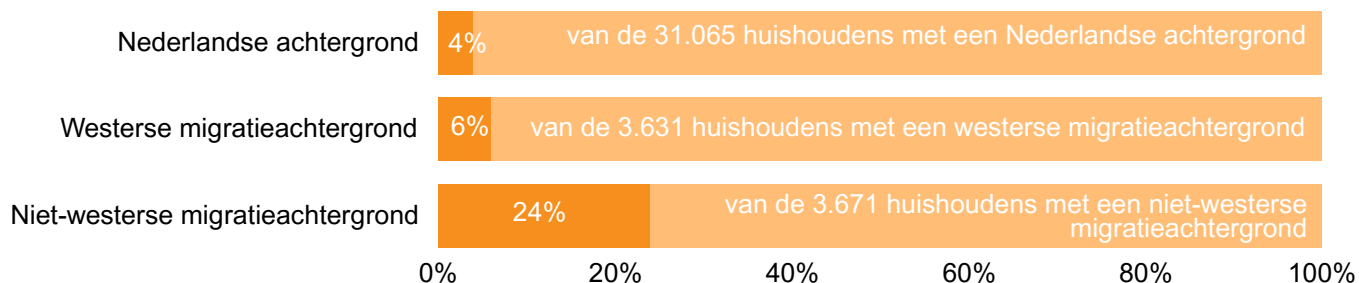
* Het gaat hierbij om eenoudergezinnen met zowel minderjarige als meerderjarige kinderen (eenoudergezinnen met alleen meerderjarige kinderen blijven buiten beschouwing). Dit geldt eveneens voor de meerpersoonshuishoudens met kinderen.

Figuur 1.1 Aandeel minimahuishoudens t.o.v. alle huishoudens; huishoudtype

Ook huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond hebben vaker een minimuminkomen in de gemeente Dijk en Waard dan huishoudens met een andere achtergrond. Van alle 3.671 huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond, hebben 24 procent een minimuminkomen. Van alle huishoudens met een Nederlandse achtergrond is dit 4 procent.

Figuur 1.2 Aandeel minimahuishoudens t.o.v. alle huishoudens; achtergrond

In Dijk en Waard is de kans op armoede het grootst in de Rivierenwijk. Van alle (1.325) huishoudens in de Rivierenwijk heeft 16 procent een inkomen tot 120 procent Wsm.

Langdurige minima

In totaal heeft 87 procent van de huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm al drie jaar of langer een inkomen op bijstandsniveau (1.331 huishoudens). Onder de huishoudens met een inkomen tussen 100 en 120 procent Wsm ligt dit aandeel lager, namelijk op 62 procent (451 huishoudens).

Als we de groep minimahuishoudens tot 120 procent Wsm als geheel bekijken, heeft 79 procent al drie jaar of langer een dergelijk inkomen (1.782 huishoudens). Bij veel gemeenten ligt dit aandeel rond de 70 tot 75 procent. Landelijk zien we een stijging van het aandeel langdurige minima de laatste jaren; het lijkt moeilijker te worden om uit te stromen uit de minimapopulatie.

Tabel 1.4 Langdurigheid minimahuishoudens in beeld; tot 120% Wsm

2023		
0 tot 1 jaar	283	13%
1 tot 3 jaar	191	8%
3 jaar of langer	1.782	79%
Totaal	2.256	100%

Kenmerken langdurige minima

Wanneer we inzoomen op de 1.782 minimahuishoudens met een langdurig inkomen tot 120 procent Wsm, bestaat deze groep voor 54 procent uit alleenstaanden en voor 27 procent uit huishoudens met minderjarige kinderen. De meeste langdurige minima hebben een Nederlandse achtergrond (49 procent) en een tiende woont in de Rivierenwijk (10 procent).

2. Minimakinderen

- Het geschatte aandeel minimakinderen in de gemeente ligt in lijn met het gemiddelde aandeel in gemeenten van vergelijkbare grootte;
- Meer dan de helft van de minimakinderen groeit op in een eenoudergezin;
- Kinderen in huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond groeien vaker op in een minimahuishouden dan kinderen met een andere achtergrond.

Minimakinderen tot 18 jaar

In beeld. Op 31 december 2023 heeft de gemeente Dijk en Waard in totaal 1.509 kinderen tot 18 jaar in beeld die opgroeien in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Dat is 8,2 procent van alle kinderen (18.350 kinderen) in de gemeente Dijk en Waard. Van de 1.509 minimakinderen groeien 966 kinderen op in een huishouden met een inkomen tot 100 procent Wsm. Dit zijn kinderen die op basis van het gebruik van regelingen en voorzieningen (in het gezin) in beeld zijn bij de gemeente.

Tabel 2.1 Minimakinderen naar inkomensverdeling schatting en in beeld; tot 120 procent Wsm

	In beeld		Schatting	
Tot 100% Wsm	966	5,3%	1.183	6,3%
100 tot 120% Wsm	543	3,0%	507	2,7%
Totaal	1.509	8,2%	1.690	9,0%

Schatting. Net als bij het aantal minimahuishoudens geldt dat de gemeente Dijk en Waard niet alle minimakinderen in beeld heeft. Op basis van de Armoede Index schatten we het totale aantal minimakinderen dat woont in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm op 1.690 (9,0 procent van alle kinderen). In gemeenten van vergelijkbare grootte ligt het aandeel kinderen op circa 9 procent. Het aandeel minimakinderen in de gemeente Dijk en Waard ligt dus in lijn met het gemiddelde aandeel kinderen dat opgroeit in een minimahuishouden.

Verloop minimakinderen 2019 - 2023

In de gemeente Dijk en Waard is het totaal aantal en aandeel minimakinderen tot 120 procent Wsm in 2023 lager dan in 2019. Evenals het aantal en aandeel minimahuishoudens tot 100 procent. Het totaal aandeel minimahuishoudens met kinderen tot 120 procent Wsm is van 9,2 procent in 2019 afgenomen tot 8,2 procent in 2023.

Tabel 2.2 Minimakinderen in beeld over 2019 en 2023

	2019 aantal	2019 aandeel	2023 aantal	2023 aandeel
Tot 100% Wsm	1.105	6,0%	966	5,3%
100 tot 120% Wsm	587	3,2%	543	3,0%
Totaal	1.692	9,2%	1.509	8,2%

Kenmerken 1.509 minimakinderen tot 120 procent Wsm in beeld

Ook in dit hoofdstuk geven we de kenmerken weer van de 1.509 minimakinderen die opgroeien in een huishouden met een inkomen op 120 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft.

Inkomensbron. Bijna de helft van de minimakinderen (45 procent) groeit op in huishouden met een inkomen uit de Participatiewet (673 kinderen). Het overige deel van de minimakinderen groeit op in een huishouden met een andersoortige inkomensbron; bijvoorbeeld inkomen uit werk of een WW-uitkering (836 kinderen).

Tabel 2.3 Inkomensbron kinderen in minimahuishoudens in beeld; tot 120% Wsm

2023		
Participatiewet	673	45%
Ander inkomen en AOW	836	55%
Totaal	1.509	100%

Overige kenmerken. Meer dan de helft van de minimakinderen woont in een meerpersoonshuishouden met kinderen (58 procent). De overige 42 procent woont in een eenoudergezin. Gemiddeld is deze verhouding vergelijkbaar. Verder heeft 55 procent van de minimakinderen een niet-westerse migratieachtergrond en 31 procent heeft een Nederlandse achtergrond. Tot slot woont een tiende van de minimakinderen in de Schrijverswijk.

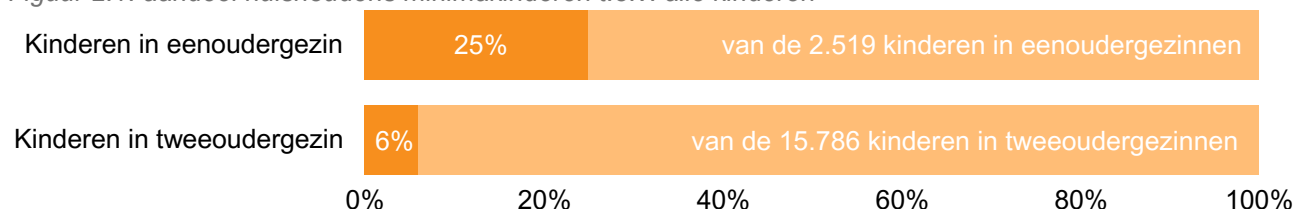
Tabel 2.4 Huishoudverdeling kinderen in minimahuishoudens in beeld; tot 120% Wsm

2023		
Eenoudergezin	630	42%
Tweeoudergezin	879	58%
Totaal	1.509	100%

Kans op armoede in Dijk en Waard - kinderen

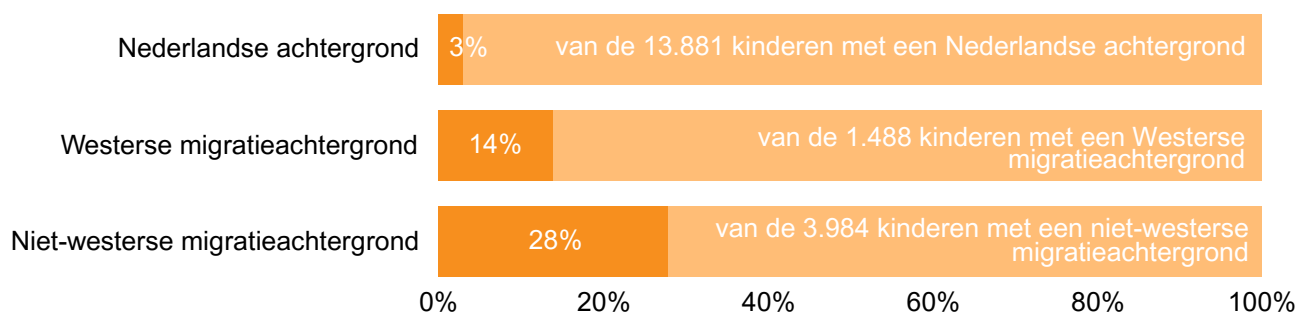
Uit de cijfers blijkt dat sommige kinderen meer kans hebben om op te groeien in armoede dan andere kinderen in de gemeente Dijk en Waard. In de gemeente Dijk en Waard groeien kinderen in een eenoudergezin vaker op in een minimahuishouden dan kinderen uit andere huishoudens: 25 procent van minderjarige kinderen in een eenoudergezin woont in een huishouden met een inkomen tot 120 procent Wsm. Onder kinderen die opgroeien in een tweeoudergezin ligt dit aandeel aanzienlijk lager: 6 procent.

Figuur 2.1: aandeel huishoudens minimakinderen t.o.v. alle kinderen

Verder groeien kinderen in huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond vaker op in een minimahuishouden dan kinderen met een andere achtergrond; 28 procent van de kinderen met een dergelijke achtergrond woont in een minimahuishouden. Onder kinderen met een Nederlandse achtergrond is dat 3 procent.

Figuur 2.2: aandeel achtergrond minimakinderen t.o.v. alle kinderen

3. Bereik minimaregelingen

- Ruim de helft (54 procent) heeft gebruikgemaakt van de DijkenwaardPas. Dit ligt hoger dan het gemiddelde bereik van een participatieregeling in vergelijkbare gemeenten;
- Het bereik van de individuele inkomenstoeslag is flink gestegen.

Gebruik minimaregelingen

Het gebruik is gemeten over geheel 2019 en geheel 2023*.

Tabel 3.1 Het gebruik van de minimaregelingen onder minimahuishoudens in 2019 en 2023

	2019	2023
Bijzondere bijstand	753 huishoudens	751 huishoudens
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	1.206 huishoudens	1.121 huishoudens
Individuele inkomenstoeslag	719 huishoudens	956 huishoudens
Collectieve zorgverzekering	1.412 huishoudens	1.189 huishoudens
DijkenwaardPas**	2.028 huishoudens	2.766 personen***
• Volwassenen	-	1.946 volwassenen
• Kinderen	-	811 kinderen
Jeugdfonds Sport en Cultuur	187 kinderen	217 kinderen
Computerregeling	57 huishoudens	131 huishoudens
Ouderbijdrage basisonderwijs	n.v.t.	536 huishoudens
Ouderbijdrage voortgezet onderwijs	n.v.t.	458 huishoudens
Studietoelage	n.v.t.	60 personen

Bereik van de minimaregelingen

Het bereik van de verschillende minimaregelingen is berekend door het gebruik van de regeling af te zetten tegen de geschatte totale doelgroep (dus inclusief de minima die de gemeente niet in beeld heeft). Daarnaast wordt het bereik van de regeling vergeleken met het gemiddelde bereik in andere gemeenten met een inwonertal tussen 50.000 en 100.000.

- Het gebruik van de bijzondere bijstand is stabiel gebleven tussen 2019 en 2023. Maar omdat het aantal minimahuishoudens is gedaald, is daarmee het bereik gestegen van 25 procent in 2019 naar 29 procent in 2023 gestegen. Het bereik van de bijzondere bijstand ligt dicht bij het landelijk gemiddelde van 30 tot 35 procent.
- Het bereik van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is 67 procent in 2023. In 2019 lag dit iets lager: 63 procent. Beide jaren ligt het bereik onder het landelijk gemiddelde van 70 tot 75 procent.

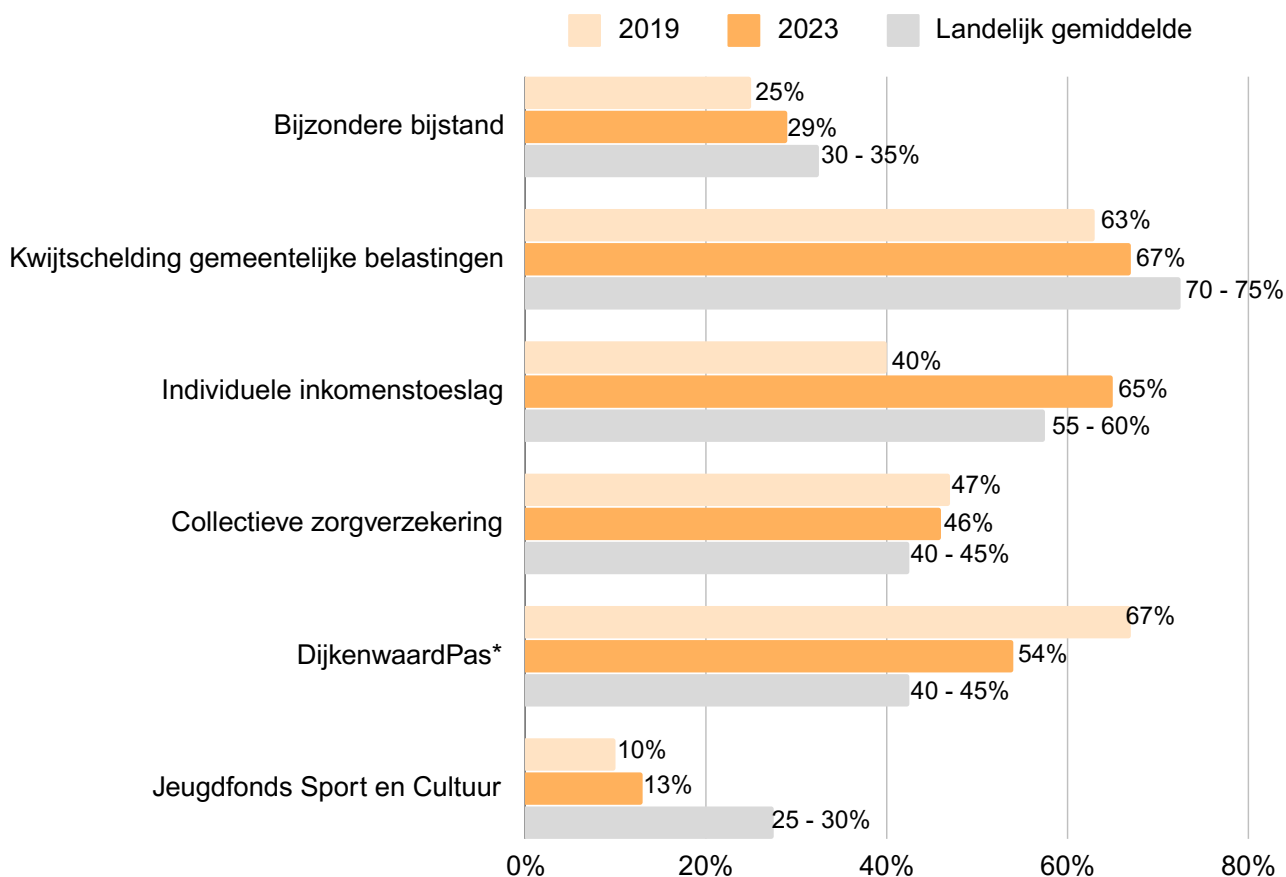
* De cijfers over het gebruik van regelingen en voorzieningen betreffen het aantal gebruikers dat gekoppeld kon worden aan de BRP die voor dit onderzoek is aangeleverd. We geven daarom het gebruik en bereik weer voor de totale gebruikersgroep (dus ook de groep die niet gekoppeld kan worden aan het BRP). De kenmerken van de gebruikers van deze regelingen (zie dashboard) worden wel weergegeven voor de gebruikers die te koppelen zijn aan het BRP.

** In 2019 kon in de gemeente Langedijk de MeedoenPas en in Heerhugowaard de HuygenPas worden aangevraagd. Deze regelingen zijn in dit overzicht samengevoegd om een vergelijking te maken met de huidige DijkenwaardPas. In het vorige onderzoek is het aantal passen op huishoudniveau weergegeven. Er is voor gekozen om het vanaf het huidige onderzoek op persoonsniveau weer te geven. In een huishouden kunnen meerdere personen gebruikmaken van een pas.

*** Deze personen vormen 1.614 huishoudens. Het aantal gebruikers op huishoudniveau is gedaald ten opzichte van de vorige meting (2.028 huishoudens).

- Huishoudens die drie jaar of langer van een minimuminkomen moeten rondkomen, kunnen aanspraak maken op de individuele inkomenstoeslag. Het bereik van deze regeling is opvallend veel toegenomen. In 2019 was het bereik 40 procent; in 2023 is dit 65 procent. Waar het bereik eerder lager was dan gemiddeld, ligt het nu boven het gemiddelde bereik van 55 tot 60 procent.
- Het bereik van de collectieve zorgverzekering is in 2023 46 procent. In 2019 was het bereik 47 procent. Het bereik ligt net boven het gemiddelde bereik van 40 tot 45 procent.
- De gemeente biedt de DijkenwaardPas aan waarmee zowel volwassenen als kinderen een vergoeding op het gebied van participatie kunnen aanvragen.
- In 2023 hebben 2.766 personen gebruik hebben gemaakt van de DijkenWaardPas. Dit is een bereik van 54 procent onder alle inwoners met een minimuminkomen die tot de doelgroep behoren. Het bereik van een participatieregeling ligt rond 40 tot 45 procent. Het bereik van de DijkenWaardPas in de gemeente Dijk en Waard ligt boven het gemiddelde in vergelijkbare gemeenten.
- Het bereik van Jeugdfonds Sport en Cultuur is 13 procent in 2023. In 2019 was het bereik 10 procent. Een bereik van 25 tot 30 procent is gangbaar voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Figuur 3.1 Bereik gemeentelijke minimaregelingen

Gebruikmaken van meerdere minimaregelingen

In de gemeente Dijk en Waard maken de meeste minimahuishoudens (602) gebruik van één minimaregeling. Verder maken 475 huishoudens gebruik van twee regelingen en 447 huishoudens van vier regelingen. 40 huishoudens maken van geen enkele minimaregeling gebruik. Het gemiddeld aantal regelingen waar huishoudens gebruik van maken komt neer op 2,6 per huishouden.

* In 2019 kon in de gemeente Langedijk de MeedoenPas en in Heerhugowaard de HuygenPas worden aangevraagd. Deze regelingen zijn in dit overzicht samengevoegd om een vergelijking te maken met de huidige DijkenwaardPas.

** In 2019 was het bereik op huishoudniveau berekend. Het bereik was in 2019 67% onder de huishoudens die gebruik mochten maken van de pas.

4. Energietoeslag 2023

Om inwoners tegemoet te komen in de hoge kosten voor energie konden gemeenten hun inwoners de energietoeslag uitkeren in 2023. In de gemeente konden inwoners aanspraak maken op de energietoeslag als hun inkomen niet hoger was dan 150 procent Wsm. Er werd geen vermogenstoets gedaan; ook huishoudens met een vermogen hoger dan geldt binnen de Participatiewet, konden gebruikmaken van deze regeling. In totaal hebben 2.580 huishoudens in 2023 gebruikgemaakt van de energietoeslag*; dat is 7 procent van alle huishoudens in de

Tabel 4.1 Gebruik energietoeslag

2023**		
Minimahuishoudens tot 120% Wsm	1.487	58%
Overige huishoudens***	1.093	42%
Totaal	2.580	100%

gemeente Dijk en Waard. Van deze 2.580 huishoudens is 58 procent (1.487) in beeld bij de gemeente als minimahuishouden; van hen is bekend dat zij een inkomen hebben tot 120 procent Wsm en een vermogen hebben dat past binnen de grenzen van de Participatiewet.

Minimahuishoudens met energietoeslag

De 1.487 gebruikers van de energietoeslag die de gemeente al in beeld heeft, vormt 66 procent van de doelgroep tot 120 procent Wsm die de gemeente al kent (en die dus een laag vermogen hebben). Een derde (34 procent) van de doelgroep met een laag vermogen heeft dus geen gebruikgemaakt van de energietoeslag. Onder de minimahuishoudens in beeld met een inkomen tot 100 procent Wsm is gebruik van de energietoeslag in verhouding hoger; 84 procent (1.284 huishoudens).

Kenmerken huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de energietoeslag in beeld

De 2.580 huishoudens die gebruikmaken van de energietoeslag vormen meestal een alleenstaand huishouden (59 procent), hebben veelal een Nederlandse achtergrond (64 procent) en de grootste groep, 41 procent, is tussen de 45 en 67 jaar oud en 31 procent is 67 jaar of ouder. 9 procent van de gebruikers van de energietoeslag komt uit Noord Scharwoude en 9 procent komt uit de Rivierenwijk.

* De cijfers over het gebruik van regelingen en voorzieningen betreffen het aantal gebruikers dat gekoppeld kon worden aan de BRP die voor dit onderzoek is aangeleverd.

** Het gebruik van de energietoeslag betreft alle gebruikers die een verstrekking hebben ontvangen uit de energietoeslag 2023.

*** Overige huishoudens zijn huishoudens met een inkomen tot 150 procent Wsm, waarbij geen vermogenstoets is gedaan. Dit kunnen huishoudens zijn waarbij het vermogen hoger ligt dan de grenzen van de Participatiewet, dan wel dat het niet bekend is hoe hoog het vermogen is.

5. Zzp

In 2023 waren er 5.734 zzp'ers in de gemeente Dijk en Waard in beeld. Van de 5.734 zzp'ers is 3 procent bij de gemeente in beeld als minimahuishoudens tot 120 procent Wsm.

Tabel 5.1 Aantal zzp'ers

2023		
Minimahuishoudens tot 120% Wsm	160	3%
Overige huishoudens	5.574	97%
Totaal	5.734	100%

Zzp'ers in minimahuishoudens

De 160 zzp'ers met een inkomen tot 120 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft, vormen 7 procent van de doelgroep tot 120 procent Wsm die de gemeente kent (en die dus een laag vermogen hebben).

Kenmerken zzp'ers in beeld

De 312 zzp'ers die als minima in beeld zijn, zijn in de meeste gevallen tussen de 45 en 67 jaar (54 procent) en hebben grotendeels een niet-westerse achtergrond (45 procent). De zzp'ers komen voor een derde uit eenpersoonshuishoudens zonder kinderen (33 procent). De meeste zzp'ers zijn woonachtig in Bomen- Recreatiewijk (12 procent).

6. Schuldhulpverlening

In 2023 ontvingen 295 huishoudens een vorm van schuldhulpverlening in de gemeente Dijk en Waard. Van deze 295 huishoudens is 73 procent (214 huishoudens) in beeld bij de gemeente als minimahuishoudens; van hen is bekend dat zij een inkomen hebben tot 120 procent Wsm en een vermogen hebben dat past binnen de grenzen van de Participatiewet. In 2019 maakten in de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard 312 huishoudens gebruik van de schuldhulpverlening. Onder deze groep was 71 procent in beeld als minimahuishoudens. Het aantal huishoudens met een vorm van schuldhulpverlening is stabiel gebleven.

Tabel 6.1 Gebruik schuldhulpverlening*

2019			2023	
Minimahuishoudens tot 120% Wsm	220	71%	214	73%
Overige huishoudens	92	29%	81	27%
Totaal	312	100%	295	100%

Minimahuishoudens met schuldhulpverlening

De 214 gebruikers van de schuldhulpverlening die de gemeente al in beeld heeft, vormt 10 procent van de doelgroep tot 120 procent Wsm die de gemeente al kent (en die dus een laag vermogen hebben). 90 procent van de minimadoelgroep heeft dus geen gebruikgemaakt van (een vorm van) schuldhulpverlening. Onder de minimahuishoudens in beeld met een inkomen tot 100 procent Wsm is gebruik van de schuldhulpverlening in verhouding iets hoger; 11 procent (162 huishoudens).

Kenmerken huishoudens die gebruik hebben gemaakt van schuldhulpverlening in beeld

De 214 minimahuishoudens die gebruikmaken van de schuldhulpverlening zijn veelal alleenstaand (46 procent), hebben in de meeste gevallen een niet-westerse migratieachtergrond (67 procent) en bijna de helft (54) heeft een leeftijd van 27 tot 45 jaar.

* De cijfers over het gebruik van schuldhulpverlening betreffen het aantal gebruikers dat gekoppeld kon worden aan het BRP dat voor dit onderzoek is aangeleverd. Er is een groep gebruikers van de schuldhulpverlening die niet gekoppeld kon worden aan het BRP. Dit betekent dat er een deel van de gebruikers van de schuldhulpverlening ontbreekt in het dashboard en het daadwerkelijke gebruik van de schuldhulpverlening hoger ligt.

7. Wmo

In 2023 waren er 3.802 huishoudens in de gemeente Dijk en Waard die gebruik hebben gemaakt van een Wmo voorziening. Van de 3.802 huishoudens is 17 procent bij de gemeente in beeld als minimahuishouden tot 120 procent Wsm.

Tabel 7.1 Gebruik Wmo

2023		
Minimahuishouden tot 120% Wsm	645	17%
Overige huishoudens	3.153	83%
Totaal	3.802	100%

Wmo in minimahuishoudens

De 645 huishoudens met een inkomen tot 120 procent Wsm die de gemeente in beeld heeft bij Wmo, vormen 29 procent van de doelgroep tot 120 procent Wsm die de gemeente kent (en die dus een laag vermogen hebben).

Kenmerken Wmo in beeld

Van de 1.749 minimagebruikers van de Wmo zijn de meesten alleenstaand (61 procent). De grootste groep heeft een leeftijd tussen de 45 en 67 jaar (45 procent) en heeft grotendeels een Nederlandse achtergrond (68 procent).

8. Jeugdwet

De gebruikers van de Jeugdwet worden getoond op twee niveaus: huishoudniveau en kindniveau. In een huishouden kunnen meerdere kinderen in de Jeugdwet zitten.

In 2023 ontvingen 2.432 huishoudens een vorm van Jeugdwet in de gemeente Dijk en Waard. Van deze 2.432 huishoudens is 11 procent (249 huishoudens) in beeld bij de gemeente als minimahuishouden; van hen is bekend dat zij een inkomen hebben tot 120 procent Wsm en een vermogen hebben dat past binnen de grenzen van de Participatiewet.

In 2023 zaten er 2.731 kinderen tot 18 jaar in de Jeugdwet. Van deze 2.917 kinderen is 13 procent (349 kinderen) in beeld bij de gemeente als minimakind; van hen is bekend dat zij in een huishouden wonen met een inkomen tot 120 procent Wsm en een vermogen binnen de Participatiewet. Bijna een een kwart (23 procent) van alle minimakinderen krijgt ondersteuning vanuit de Jeugdwet. Naast de 2.731 kinderen tot 18 jaar ontvangen 186 jongvolwassenen (18 tot 23 jaar) ondersteuning vanuit de Jeugdwet.

Tabel 8.1 Gebruik Jeugdwet

2023	Huishoudens		Kinderen	
Inkomen tot 120% Wsm	276	11%	349	13%
Overige huishoudens/kinderen	2.156	89%	2.382	87%
Totaal	2.432	100%	2.731	100%

Kenmerken huishoudens die gebruik hebben gemaakt van Jeugdwet in beeld

Van de 394 minimahuishoudens die gebruik hebben gemaakt van de Jeugdwet is het grootste deel een eenpersoonshuishouden met minder- en eventueel meerderjarige kinderen (55 procent). Verder heeft 53 procent van de huishoudens een Nederlandse achtergrond.

Bijlage 1. Niet-koppelbare gebruikers

In de onderstaande tabel staat de verdeling tussen de gebruikers die wél, en die niet aan de BRP konden worden gekoppeld. De gebruikers die niet aan de BRP gekoppeld konden worden zijn derhalve niet meegenomen in de verdere analyses.

De tabel dient als volgt te worden gelezen (bijzondere bijstand dient als voorbeeld):

- In het bronbestand zijn 955 unieke personen geteld die in 2023 gebruik hebben gemaakt van de bijzondere bijstand.
- Daarvan konden 892 personen worden gekoppeld aan de BRP.
- 63 unieke gebruikers konden dus niet worden gekoppeld en komen niet terug in het gebruikerscijfer in de rapportage. Het is onduidelijk om hoeveel *huishoudens* dit gaat. Omdat in het rapport wél op huishoudniveau wordt geteld, laten we deze 63 'onbekende gebruikers' dus buiten beschouwing.
- Let op: het gebruik van de meeste regelingen in het rapport is geteld op *huishoudniveau* en niet op *persoonsniveau*. De aantallen uit onderstaande tabel zijn dus veelal niet de aantallen waarover is gerapporteerd in het hoofdstuk over het gebruik en bereik van de regelingen. De teleenheid wijkt dus af.

Tabel B1 Het aantal niet-koppelbare gebruikers per regeling

Regeling	Unieke personen in bronbestand 2023	Waarvan gekoppeld aan BRP	Verschil (aantal niet gekoppelde gebruikers op persoonsniveau)
Bijzondere bijstand	955	892	63
Individuele inkomenstoeslag	1200	1175	25
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	1154	1121	33
Collectieve zorgverzekering	1628	1600	28
Dijk en WaardPas	3270	2961	309
Jeugdfonds Sport en Cultuur	281	229	52
Computerregeling	220	219	1
Energietoeslag	3084	3067	17
Studietoelage	29	28	1
Wmo	4394	3989	405
Schuldhelpverlening	357	316	41
Jeugdwet	3095	2917	178
ZZP	6169	5734	435